

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av utlänningslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av utlänningslagen (RP 199/2024 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Tuuli Tuunanen, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Katariina Paasikivi, Migrationsverket
- expert Olga Silfver, Ukrainalaisten yhdistys Suomessa ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Polisstyrelsen
- skyddspolisen
- Flyktingrådgivningen rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att utlänningslagen och en lag om temporär ändring av utlänningslagen ändras så att uppehållstillstånd som beviljas eller som redan har beviljats på basis av tillfälligt skydd i Finland gäller så länge det vid den aktuella tidpunkten tillämpliga statsrådsbeslutet om givande av tillfälligt skydd gäller. Även uppehållstillståndskort som utfärdats som intyg på uppehållstillstånd ska enligt förslaget vara fortsatt giltiga hela denna tid. När det gäller tillfälligt skydd som getts på grund av situationen i Ukraina föreslås det dock att giltighetstiden för uppehållstillstånd för vissa tredjelandsmedborgare upphör den 31 mars 2025. Dessutom föreslås det att statsrådet ska ha befogenhet att ändra sina tidigare beslut om tillfälligt skydd. I propositionen föreslås det också att maximilängden på tre år för tillfälligt skydd slopas och att uppehållstillstånden fortsätter gälla som tillfälliga även efter det att tre år har gått.

Betänkande FvUB 1/2025 rd

Lagen om ändring av utlänningslagen avses träda i kraft den 5 mars 2025 och lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av utlänningslagen den 4 mars 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Enligt regeringsprogrammet fortsätter Finland att stödja Ukraina och hjälper fullt ut dem som flytt kriget i Ukraina och fortsätter att i gott samarbete med andra EU-länder skydda dem. Bland annat omfattar detta stöd skydd till ukrainare som flyr undan kriget, inklusive deras familjemedlemmar. Förvaltningsutskottet anser det viktigt att de föreslagna ändringarna av utlänningslagen (301/2004) säkerställer att uppehållstillstånd för personer som får tillfälligt skydd i Finland och uppehållstillståndskort som utfärdas som intyg på uppehållstillstånd är giltiga hela den tid det tillfälliga skyddet varar.

För att tillfälligt skydd ska kunna ges på EU-nivå krävs det enligt 2001 års direktiv om tillfälligt skydd¹ att rådet fattar ett genomförandebeslut. Ett beslut om tillfälligt skydd fattades första gången av rådet för rättsliga och inrikes frågor den 4 mars 2022. Det tillfälliga skyddet fortsätter genom de nuvarande besluten fram till den 4 mars 2026. I Finland beslutade statsrådet den 7 mars 2022 om tillfälligt skydd för att bemöta situationen i Ukraina. Den 7 september 2023 beslutade statsrådet att persongruppen för tillfälligt skydd ska avgränsas så att tillfälligt skydd inte längre ges sådana statslösa personer och medborgare från andra tredjeländer än Ukraina som anländer efter det att beslutet har trätt i kraft.

Direktivet om tillfälligt skydd innehåller inga bestämmelser om förfarandet för beviljande eller förnyande av uppehållstillstånd, och därför behövs det nationella bestämmelser om detta. Utlänningslagens 110 a § gäller temporärt till och med den 4 mars 2025, och enligt den ska uppehållstillstånd som i Finland beviljas på grund av tillfälligt skydd till ukrainska flyktingar gälla under hela den tid som tillfälligt skydd tillämpas i Europeiska unionen (FvUB 27/2022 rd — RP 252/2022 rd). Migrationsverket har med stöd av denna reglering förlängt giltighetstiden för uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd till den 4 mars 2026. Enligt motiveringen krävs det emellertid att utlänningslagen ändras för att det tillfälliga skyddet ska kunna fortsätta på ett ändamålsenligt sätt efter det att den temporära regleringen upphört att gälla. För att rättslaget ska vara tydligt anser utskottet att de föreslagna ändringarna i utlänningslagen måste träda i kraft innan den temporära regleringen upphör att gälla. Utskottet anser det motiverat att genom den förslagna regleringen bereda sig på den nu aktuella situationen men också på andra möjliga situationer där det behövs tillfälligt skydd.

Efter det att Ryssland inledde sitt anfallskrig har sammanlagt cirka 77 000 personer beviljats tillfälligt skydd i Finland. För närvarande vistas omkring 46 000 utlänningar i Finland med uppehållstillstånd som grundar sig på tillfälligt skydd. Av utlänningarna är naturligtvis största delen ukrainare. Den temporära regleringen har gjort det möjligt för personer som får tillfälligt skydd att inte behöva ansöka om fortsatt tillstånd när det första tillståndet upphör. Förvaltningsutskottet

---

1 Rådets direktiv 2001/55/EG om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta.

Betänkande FvUB 1/2025 rd

anser att det med tanke på smidiga myndighetsprocesser, administrativ byråkrati och resursanvändning och också med tanke på dem som får tillfälligt skydd är ändamålsenligt att uppehållstillstånden och uppehållstillståndskorten enligt de föreslagna permanenta bestämmelserna fortsätter att gälla direkt med stöd av lag. Giltighetstiden fortsätter under hela den tid som statsrådets beslut om tillfälligt skydd är i kraft. Till denna del avviker regleringen från den temporära 110 a §, där uppehållstillståndens längd är kopplad till giltighetstiden för rådets beslut. Enligt motiveringen medger den föreslagna regleringen mer flexibelt exempelvis beslut om ändring av varaktigheten för det tillfälliga skyddet. Statsrådet föreslås också få befogenhet att ändra sitt beslut om det inte längre finns behov av tillfälligt skydd.

Enligt den gällande 109 § i utlänningslagen är maximitiden för tillfälligt skydd tre år. För att tillfälligt skydd ska kunna ges förutsätts dessutom att skyddsbehovet kan bedömas bli kortvarigt. Utskottet anser det motiverat att dessa villkor stryks i lagen, eftersom man på EU-nivå har beslutat att fortsätta med det tillfälliga skyddet åtminstone för ett fjärde år.

Enligt 33 § i utlänningslagen är ett uppehållstillstånd antingen tidsbegränsat eller permanent. Tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för vistelse av tillfällig karaktär (tillfälligt uppehållstillstånd, s.k. B-tillstånd) eller för vistelse av kontinuerlig karaktär (kontinuerligt uppehållstillstånd, s.k. A-tillstånd). Personer som får tillfälligt skydd beviljas tillfälligt uppehållstillstånd. Enligt nuvarande 113 § 2 mom. i utlänningslagen ska en utlänningsperson som har beviljats uppehållstillstånd till exempel på grund av tillfälligt skydd beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års oavbruten vistelse i landet, om grunderna för beviljande av tillstånd fortfarande föreligger.

I propositionen föreslås det att uppehållstillstånd som beviljas på grund av tillfälligt skydd häfter alltid ska vara tillfälliga och inte bli kontinuerliga efter tre års vistelse. Detta innebär exempelvis att den som får tillfälligt skydd inte på grundval av det tillfälliga skyddet kan få permanent uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd kan beviljas efter en oavbruten laglig vistelse i fyra år efter det att personen fått kontinuerligt uppehållstillstånd. Utskottet konstaterar att det tillfälliga skyddet även ursprungligen var avsett att vara tillfälligt och att den nuvarande regleringen i 113 § 2 mom. i utlänningslagen enligt uppgift inte är avsedd att gälla uppehållstillstånd som beviljats på grund av tillfälligt skydd. I detta sammanhang bör det också noteras att det inte sker några förändringar i vistelsens karaktär i fråga om personer som får tillfälligt skydd. Dessutom konstaterar utskottet att om avsikten är att en person ska stanna varaktigt i Finland och integrera sig i samhället, kan personen när som helst ansöka om uppehållstillstånd till exempel på grund av arbete eller studier. Utskottet betonar att förbudet mot så kallat spårbyte enligt 36 f § i utlänningslagen inte tillämpas på personer som fått tillfälligt skydd och som ansöker om uppehållstillstånd under tiden för tillfälligt skydd eller omedelbart därefter utan att lämna landet.

I propositionen ingår också ett förslag till ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av utlänningslagen. Den föreslagna ändringen anger för det första av tydlighets-skäl att uppehållstillstånd som beviljats och förlängts med stöd av den temporära regleringen förblir i kraft under den tidsperiod för vilken de har beviljats eller förlängts. För det andra löper det tillfälliga skyddet och de uppehållstillstånd som beviljats på grundval av det ut den 31 mars 2025 för vissa tredjelandsmedborgare. I praktiken är det fråga om arbetstagare och studerande som vistats i Ukraina med tillfälligt uppehållstillstånd när kriget började. I Finland rör det sig om sam-

Betänkande FvUB 1/2025 rd

manlagt cirka 200 personer. Det finns inte längre något behov av tillfälligt skydd för denna grupp av personer.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar. Utskottet betonar vikten av smidig, rättidig och rätt riktad myndighetskommunikation. Ukrainarna och deras familjemedlemmar måste få tillräckligt tydlig information om de föreslagna ändringarna och deras konsekvenser, oberoende av om personerna får fortsatt uppehållstillstånd eller om det alternativa skyddet upphör.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 199/2024 rd utan ändringar.

Helsingfors 14.2.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Ben Zyskiewicz saml
ersättare Henrik Vuornos saml.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.

Betänkande FvUB 1/2025 rd Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Ett tillfälligt uppehållstillstånd som beviljats på grund av tillfälligt skydd berättigar i nuläget till kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre år, vilket i sin tur gör det möjligt att efter fyra år ansöka om permanent uppehållstillstånd. I propositionen föreslår regeringen att den som beviljats uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd härefter inte ska få övergå till kontinuerligt uppehållstillstånd. På den här punkten kan vi inte ställa oss bakom propositionen.

Tillfälligt skydd kan ges en utlänning i behov av internationellt skydd, om det på grund av någon akut kris inte är möjligt för personen att tryggt återvända till sitt hemland eller permanenta bosättningsland. Statsrådet fattar beslut om tillfälligt skydd vid sina allmänna sammanträden. Den nu föreslagna ändringen gäller således främst ukrainare som flytt undan Rysslands anfallskrig.

Många som flytt till Finland från kriget kommer från de områden som ockuperas av Ryssland. Det är inte realistiskt att anta att de snart kommer att återvända till sitt hemland. Möjligheten till en stabilare status för vistelse stöder integrationen av ukrainare och möjliggör utsikter för en mer permanent vistelse i Finland.

Det ligger i både Finlands och ukrainarnas intresse att tillfälligheten inte förlängs i all oändlighet. Det är framför allt till nytta för barnen, som utgör omkring en fjärdedel av den berörda gruppen och av vilka de flesta redan i flera år har hunnit gå i finländska daghem och skolor.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 enligt betänkandet, men 35 och 113 § i lagförslag 1 med följande ändringar (*Reservationens ändringsförslag*):

Reservationens ändringsförslag

35 §

Identifiering som villkor för beviljande av uppehållstillstånd

---

Om sökanden har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 87, 88 eller 110 §, kan ett permanent uppehållstillstånd beviljas på dessa villkor trots att ett giltigt resedokument saknas.

Betänkande FvUB 1/2025 rd
Reservation 1

113 §

Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 112 § 1 mom. 1 eller 2 punkten beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års oavbruten vistelse i landet, om grunderna för beviljande av tillstånd fortfarande föreligger.

Helsingfors 14.2.2025

Anna Kontula vänst
Eemeli Peltonen sd
Saku Nikkanen sd
Paula Werning sd
Alviina Alametsä gröna

Betänkande FvUB 1/2025 rd Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Centerns migrations- och asylpolitiska linje är human och realistisk samtidigt som vi har läget under kontroll. Vi hjälper nödställda, men vi får inte vara blåögda. Människor får komma till Finland för att arbeta och studera. Finland behöver inte kriminella och personer som missbrukar den sociala tryggheten, utan de ska avlägsnas ur landet. I sin lagstiftning måste Finland följa den gemensamma nordiska linjen och undvika att införa så kallade nationella attraktionsfaktorer för ansökan om asyl.

I den aktuella propositionen föreslås det att utlänningslagen ändras så att det blir möjligt att förlänga det tillfälliga skyddet i enlighet med genomförandebeslutet av rådet (rättsliga och inrikes frågor). I praktiken är Finland skyldigt att bevilja uppehållstillstånd i enlighet med vad rådet beslutar om beviljande av tillfälligt skydd.

Regeringen föreslår att de ändringar som behövs i utlänningslagen genomförs så att bestämmelser som till sin karaktär liknar den gällande temporära 110 a § tas in permanent i utlänningslagen. Det betyder att tillfälligt uppehållstillstånd (B-tillstånd) som beviljas på grund av tillfälligt skydd inte längre blir kontinuerligt (A-tillstånd) efter tre år. Till denna del är det fråga om regeringens eget beslut.

Ändringen innebär att rätten till tillfälligt skydd för ukrainare som flytt undan kriget upphör vid samma tidpunkt som statsrådet beslutar att dra in det tillfälliga skyddet med stöd av 110 § i utlänningslagen.

Centerns utskottsgrupp anser att situationen är oskälig på följande grunder. Vi anser att det i denna situation är motiverat att ha kvar bestämmelserna i den gällande utlänningslagen i fråga om ukrainska medborgare som flytt undan kriget, varvid uppehållstillståndet efter tre års vistelse blir kontinuerligt och senare permanent.

Vi anser att vårt ändringsförslag inte utgör ett hot mot Finlands inre säkerhet eller blir en attraktionsfaktor för oönskad migration. Utlänningslagen innehåller redan bestämmelser genom vilka uppehållstillstånd kan dras in och personer utvisas. Vårt ändringsförslag är inte heller en så kallad nationell attraktionsfaktor, eftersom det är avgränsat till att gälla ukrainare som redan bor i Finland och som flytt undan kriget i Ukraina. I nordisk jämförelse ligger vårt ändringsförslag närmast den modell som tillämpas i Norge.

Situationen för ukrainare som flytt undan kriget

På grund av det anfallskrig som Ryssland inledde i Ukraina den 24 februari 2022 har uppskattningsvis cirka 6,6 miljoner ukrainare flytt utanför landets gränser undan Rysslands angrepp. Miljontals andra människor har flytt inom Ukraina. Situationen i Ukraina är fortfarande oklar. Landet är på många ställen förstört. Det kan till och med bli så att många ukrainare som flytt till Finland inte längre har något hem att återvända till i Ukraina.

Betänkande FvUB 1/2025 rd Reservation 2

För närvarande vistas cirka 46 000 ukrainare i Finland, av vilka cirka 29 300 har fått hemkommun. Av dem som hade rätt att flytta till en kommun flyttade 80 procent till en kommun i fjol. De har velat avstå från mottagningstjänster, vilket är ett tecken på att de vill integreras i Finland.

Regeringen bör följa sitt eget program

Finland hjälper fullt ut dem som flytt kriget i Ukraina och fortsätter att i gott samarbete med andra EU-länder skydda dem, står det i regeringsprogrammet. Särskild vikt fästs vid utsatta personer, såsom barn som utan vårdnadshavare flytt kriget i Ukraina.

Centerns utskottsgrupp anser att det är uppenbart att regeringen kommer att hjälpa ukrainare som flytt undan kriget bara så länge som kriget pågår. Vi vill inte stödja och befästa den ryska propagandan som gör gällande att det inte lönar sig att hjälpa ukrainare.

Vid utskottets utfrågning framgick det att det inte heller ligger i Finlands intresse att uppehållsrätten för ukrainska krigsflyktingar alltid begränsas till tillfällig vistelse. Engagemanget för Finland och intresset för det finländska samhället och studier i finska minskar, den psykiska hälsan belastas och risken för utnyttjande ökar.

Dessutom kan ändringen bidra till att ansökningarna om internationellt skydd eller eventuellt också andra uppehållstillstånd vid Migrationsverket ökar när personer försöker ansöka om kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund. Det skulle medföra avsevärda merkostnader och generera överklaganden som skulle överbelasta besvärinstanserna i årtal.

Avslutningsvis

I övrigt ställer vi oss bakom propositionen. Vi anser att tredjelandsmedborgare som vistades i Ukraina med stöd av tillfälligt uppehållstillstånd och som flydde undan kriget inte bör få sina tillfälliga uppehållstillstånd förlängda efter den 31 mars 2025.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 enligt betänkandet, men 35 och 113 § i lagförslag 1 med följande ändringar (***Reservationens ändringsförslag***), och

att riksdagen godkänner ett uttalande (***Reservationens förslag till uttalande***).

Betänkande FvUB 1/2025 rd
Reservation 2

Reservationens ändringsförslag

35 §

Identifiering som villkor för beviljande av uppehållstillstånd

-----
Om sökanden har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 87, 88 eller 110 §, kan ett permanent uppehållstillstånd beviljas på dessa villkor trots att ett giltigt resedokument saknas.
-----

113 §

Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 112 § 1 mom. 1 eller 2 punkten beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års oavbruten vistelse i landet, om grunderna för beviljande av tillstånd fortfarande föreligger.

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen med förslag till mer flexibla möjligheter till permanent uppehållstillstånd för ukrainare som flytt kriget i Ukraina och som är väl integrerade i Finland (bostad, jobb, studier samt kunskaper i finska eller svenska).

Helsingfors 14.2.2025

Hanna Räsänen cent
Petri Honkonen cent